

Opinia Komitetu Regionów w sprawie „Polityka spójności a miasta: wkład miast i aglomeracji miejskich we wzrost zatrudnienia w regionach”

(2006/C 206/04)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając pismo Komisji Europejskiej do Przewodniczącego Petera Strauba z dnia 25 stycznia 2006 r. zawierające wniosek o sporządzenie przez KR opinii w sprawie: *Polityka spójności a miasta: wkład miast i aglomeracji miejskich we wzrost zatrudnienia w regionach*;

uwzględniając decyzję swego Przewodniczącego z 10 listopada 2005 r. o powierzeniu Komisji ds. Polityki Spójności Terytorialnej przygotowania opinii w tej sprawie;

uwzględniając dokument roboczy służb Komisji: „*Polityka spójności a miasta: udział obszarów miejskich we wzroście gospodarczym i tworzeniu miejsc pracy w regionach*”;

uwzględniając swoją opinię w sprawie wniosku w sprawie rozporządzenia Rady ustanawiającego ogólne zasady dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności COM(2004) 492 końcowy – 2004/0163 (AVC) (CdR 232/2004 fin) ⁽¹⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, COM(2004) 495 końcowy – 2004/0167 (COD); (CdR 233/2004) ⁽¹⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji „*Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne wytyczne Wspólnoty na lata 2007 – 2013*”, COM(2005) 299 końcowy (CdR 140/2005 fin);

uwzględniając konkluzje z nieformalnego posiedzenia Rady Ministrów w sprawie społeczności zrównoważonych; Bristol, 6 – 7 grudnia 2005 r.;

uwzględniając raport Parlamentu Europejskiego w sprawie miejskiego wymiaru w kontekście rozszerzenia (2004/2258);

uwzględniając projekt opinii (CdR 38/2006 rev.1) przyjęty dnia 23 lutego 2006 r. przez Komisję ds. Polityki Spójności Terytorialnej (sprawozdawca: Dr Michael HÄUPL (AT/SPE), Burmistrz Wiednia);

przyjął na 64. sesji plenarnej w dniach 26 – 27 kwietnia 2006 r. (posiedzenie z dnia 26 kwietnia 2006 r.) następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

1.1 **przypomina** na wstępie fakt, że 78% ludności Unii Europejskiej zamieszkuje w miastach, w dużych aglomeracjach lub na obszarach miejskich. Ponad 60% ludności zamieszkuje obszary miejskie o populacji przekraczającej 50 tys. mieszkańców. Na terenach miejskich koncentrują się zarówno wielkie potencjalne możliwości jak i różnorodne trudności;

1.2 **przypomina** w związku z tym o zamierzeniu Komisji Europejskiej przedstawionym w „Trzecim Raporcie w sprawie spójności gospodarczej i społecznej: Nowe partnerstwo dla spójności: zbieżność konkurencyjność, współpraca” ⁽²⁾ polegającym na wysunięciu na plan pierwszy kwestii związanych

z miastami poprzez ich kompleksowe ujęcie w programach regionalnych;

1.3 **podkreśla** szczególne znaczenie wymiaru miejskiego we wszystkich politykach wspólnotowych, a nie tylko w polityce spójności UE. Jedynie w sytuacji, gdy pozytywne skutki tej polityki staną się widoczne i odczuwalne dla mieszkańców miast, Unii Europejskiej uda się zdobyć (lub odzyskać) akceptację polityczną w wymiarze niezbędnym dla dalszego pomyślnego rozwoju naszego projektu;

1.4 **popiera** zawartą w „Raporcie na temat wymiaru miejskiego w związku z rozszerzeniem Unii” ⁽³⁾ inicjatywę Parlamentu Europejskiego na rzecz wzmocnienia wymiaru miejskiego we wszystkich politykach wspólnotowych oraz w polityce państw członkowskich, a także postulaty przedstawione w tym raporcie;

⁽¹⁾ Dz.U. C 231 z 20.9.2005.

⁽²⁾ „Trzeci raport w sprawie spójności gospodarczej i społecznej: nowe partnerstwo dla spójności: zbieżność, konkurencyjność, współpraca”, COM(2004) 107 końcowy, przyjęty przez Komisję Europejską 18 lutego 2004 r.

⁽³⁾ Uchwała Parlamentu Europejskiego „Wymiar miejski w związku z rozszerzeniem” z 13 października 2005 r. P6_TA-PROV(2005) 0387, Sprawozdawca: Jean Marie BEAUPUY, jeszcze nie opublikowana w Dz. U.

1.5 **podkreśla** decydujący wkład miast w realizację nowej strategii lizbońskiej z 2005 r. Wzrost nie jest jednak celem samym w sobie. Jest on przede wszystkim środkiem wspierania wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej i rozwoju zrównoważonego w dziedzinie ochrony środowiska. Przyczyniając się do zachowania europejskiego modelu socjalnego chroni on jakość życia obywateli Europy. Zatrudnienie jest najważniejszą sprawą dla obywateli UE. Koncentrując się obecnie na wzroście gospodarczym i poprawie wydajności pracy nie można tracić z pola widzenia pozostałych wymiarów strategii lizbońskiej;

1.6 **zwraca uwagę**, że miasta zawsze odgrywały rolę laboratorium badającego wszelkiego rodzaju rozwój. Przeważająca część postępu społecznego i technologicznego wzięła swój początek w miastach. Z przemianami strukturalnymi charakterystycznymi dla miast wiążą się zarówno szanse jak i zagrożenia, tak dla poszczególnych osób jak i dla społeczeństwa. Miasta nauczyły się radzić sobie ze wspomnianymi przemianami strukturalnymi i reagować na nie. Przywykły one także do kompensowania niedostatków rynkowych, wynikających częściowo z przemian strukturalnych. Z uwagi na to, że realizacja celów lizbońskich wymaga w wielu sektorach dostosowania struktur do nowych wyzwań, rola miast staje się w tym kontekście kluczowa;

1.7 **zauważa zatem z dezaprobatą**, że z powodu „odgórnego podejścia” przyjętego przy opracowywaniu i wdrażaniu strategii lizbońskiej przeważająca większość europejskich miast nie została zaangażowana przy opracowywaniu krajowych programów reform państw członkowskich. Wprawdzie niektóre miasta wzięły formalnie udział w tym procesie, nie miało to jednak następstw finansowych. Jak wykazuje badanie, ogólnie z tego typu zaangażowaniem miast mamy do czynienia częściowo, gdy w danym państwie członkowskim (jak np. w Holandii) istnieje ministerstwo zajmujące się konkretnie problemami urbanistyki, lub też gdy chodzi o miasta będące jednocześnie regionami (jak np. Berlin, Hamburg, Wiedeń, itp.). Konsekwencją wspomnianego braku zaangażowania poziomu miejskiego jest niewykorzystanie części potencjału miast i ich zdolności do tworzenia synergii w ramach współpracy pomiędzy podmiotami publicznymi, prywatnymi i społecznymi. Do tych samych wyników dochodzi w zasadzie przeprowadzona przez KR analiza pt. „Wdrażanie partnerstwa lizbońskiego na rzecz wzrostu i zatrudnienia: wkład regionów i miast”⁽¹⁾. Według tego opracowania jedynie 17% miast i regionów jest zadowolonych ze swojego zaangażowania w opracowywanie krajowych programów reform;

1.8 **stwierdza**, że miasta uczestniczyły generalnie w sposób bardziej aktywny w opracowywaniu krajowych strategicznych ram odniesienia zgodnie z art. 25 i 26 projektu rozporządzenia w sprawie ogólnych funduszy strukturalnych⁽²⁾. Jednakże wyraźne uwzględnienie wymiaru miejskiego w krajowych strategicznych ramach odniesienia i wynikających z nich programów operacyjnych w dalszym ciągu nie jest czymś oczywistym;

1.9 **krytycznie ocenia fakt**, że w projekcie strategicznych wytycznych w zakresie spójności na lata 2007 – 2013⁽³⁾ nie uwzględniono w zasadzie miejskiego wymiaru polityki spójności. Wymiar miejski omawia się jedynie w ramach „specyfiki terytorialnej”. Wyniki procesu konsultacji w sprawie strategicznych wytycznych w zakresie spójności na lata 2007 – 2013 także wskazują na powyższy niedostatek. Wielokrotnie zwracano uwagę na potrzebę silniejszego zaakcentowania decydującej roli miast w kontekście wzrostu i zatrudnienia. Jednocześnie wytyczne powinny uznać także w sposób formalny zasadnicze znaczenie miast. Istnieje niebezpieczeństwo, że bez jasnych uregulowań wspólnotowych, wprowadzających obligatoryjny charakter zaangażowania miast, w okresie 2007 – 2013 zamiast wzmocnienia miejskiego wymiaru polityki spójności może nawet dojść do jego osłabienia;

1.10 **przyjmuje zatem z zadowoleniem** wyciągając wnioski z tej krytyki inicjatywę Komisji Europejskiej wyrażoną w dokumencie roboczym „Polityka spójności a miasta. Wkład miast we wzrost i zatrudnienie w regionach”⁽⁴⁾ odnośnie wzmocnienia roli miast w przyszłej polityce spójności. Niniejszy dokument znakomicie unaczni kluczowe znaczenie miast dla dalszego rozwoju Europy, państw członkowskich i regionów. Decydujący wkład, jaki mogą wnieść miasta na rzecz wzrostu i zatrudnienia, spójności społecznej i zrównoważonego rozwoju nabiera pełnego wyrazu;

1.11 **docenia** szczególnie fakt, że Komisja Europejska przedstawia w swoim dokumencie wymiar miejski w całej jego złożoności. To kompleksowe podejście jest zasadniczą wartością dokumentu i w każdym wypadku powinno zostać utrzymane. Złożoność ukazaną poprzez przykłady i dane liczbowe uwzględnić można tylko zastosowaniu podejścia integrującego wszystkie obszary polityki. Wymiaru miejskiego nie można ograniczać do polityki spójności, lecz należy go wyraźnie mieć na uwadze we wszystkich politykach wspólnotowych;

1.12 **podkreśla szczególnie**, że wkład miast został w dokumencie przedstawiony przy pomocy 50 kierunków konkretnych działań. Pozostają one obecnie do dyspozycji miast jako wskazówki odnośnie środków, które należy zastosować w przyszłości;

1.13 **popiera** wprowadzony przez Komisję Europejską proces konsultacji w sprawie dokumentu roboczego oraz zamiar Komisji co do ujęcia najważniejszych wyników tego procesu w ostatecznej wersji Strategicznych wytycznych Wspólnoty w dziedzinie spójności i opublikowania zmienionego dokumentu roboczego w formie komunikatu;

(1) „Wdrażanie partnerstwa lizbońskiego na rzecz wzrostu i zatrudnienia: wkład regionów i miast” badanie ankietowe dotyczące zaangażowania regionów i miast w przygotowanie krajowych programów reform DI CdR 45/2005.

(2) Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności (COM (2004) 492 końcowy) z 14 lipca 2004 r.

(3) Komunikat Komisji: „Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne wytyczne Wspólnoty na lata 2007 – 2013” COM(2005) 299 końcowy (CdR 140/2005) z 5 lipca 2005 r.

(4) Dokument roboczy służb Komisji: „Polityka spójności a miasta. Wkład miast we wzrost i zatrudnienie w regionach” z 23 listopada 2005 r., dostępny na stronie internetowej: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/consultation/urban/index_de.htm.

1.14 **współdziała** w umocnieniu wymiaru miejskiego poprzez zorganizowanie, wspólnie z Komisją Europejską i Komitetem Rozwoju Regionalnego Parlamentu Europejskiego, forum miast w dniu 26 kwietnia 2006 r.;

1.15 **przyjmuje z zadowoleniem** fakt, że wniosek dotyczący rozporządzenia Rady ustanawiającego Fundusz Spójności umożliwia wspieranie ekologicznej komunikacji miejskiej z Funduszu Spójności;

2. Propozycje Komitetu Regionów w sprawie dokumentu roboczego Komisji: „Polityka spójności a miasta. Wkład miast we wzrost i zatrudnienie w regionach”

Komitet Regionów

2.1 **gratuluje** Komisji Europejskiej precyzyjnego i szczegółowego przedstawienia następujących tematów: zrównoważony rozwój miast w europejskiej polityce regionalnej; rola miast – dlaczego miasta są ważne; atrakcyjne miasta; wsparcie dla innowacji; inicjatywy przedsiębiorców i gospodarka oparta na wiedzy; tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy; różnice pomiędzy miastami; zarządzanie rewaloryzacją miast i jej finansowanie;

2.2 **z zadowoleniem przyjmuje sytuację**, gdy wytyczne dotyczące działań skłaniają państwa członkowskie do wspierania przedsięwzięć miast;

2.3 **wzywa**, by w strategicznych wytycznych Wspólnoty ustanowić czwarty priorytet, a mianowicie priorytet zogniskowany na miastach i regionach miejskich, zmierzający do stworzenia bezpiecznych, spójnych i zrównoważonych (pod względem gospodarczym, społecznym, ekologicznym i handlowym) społeczności, nawet na najbardziej poszkodowanych obszarach miejskich;

2.4 **wskazuje** na zróżnicowaną sytuację miast, zwłaszcza w zależności od ich wielkości, położenia geograficznego, na przykład obszarów peryferyjnych, podziału kompetencji wewnątrz państwa oraz od tego, czy chodzi o miasta w nowych czy też starych państwach członkowskich. Ponadto **proponuje** uwzględnić takie ważne kryterium, jak różnice pomiędzy miastami w poszczególnych państwach członkowskich wynikające z poziomu urbanizacji i rozwoju gospodarczego tych krajów;

2.5 **podziela** punkt widzenia Komisji Europejskiej, iż ogólne wzmocnienie kompetencji miast jest warunkiem ich pomyślnego rozwoju i przyczynia się zatem w znaczący sposób do rozwoju regionalnego. W związku z tym miasta muszą zostać wyposażone w systemy i instrumenty umożliwiające im reagowanie na zmiany gospodarcze i społeczne, a także w niezbędne środki finansowe, które mogą im zostać przydzielone poprzez ogólne dofinansowanie oraz oddelegowanie odpowiednich funkcji administracyjnych na niższe szczeble, tak jak przewiduje nowe rozporządzenie w sprawie EFRR (art. 36, 41 i 42);

2.6 **podkreśla**, że w celu osiągnięcia celów strategii lizbońskiej wraz ze zwiększeniem wzrostu i wydajności, kluczowe jest uznanie znaczenia wkładu, jaki wnoszą miasta i obszary miejskie dzięki swojej demograficznej masie krytycznej, centrom doskonałości w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki oraz zdolności zastosowania odkryć na skalę przemysłową. **Domaga się** zatem, by polityce spójności nadać także wymiar miejski, który uznawałby potencjał miast jako sił napędowych innowacji i gospodarki opartej na wiedzy;

2.7 **wskazuje**, zwłaszcza w związku z poprawą warunków ramowych środowiska biznesu oraz innowacji, że miasta mogą wypełniać te ważne funkcje sterujące tylko wtedy, gdy dysponują niezbędnymi zasobami. Dotyczy to, oczywiście, wszystkich wymienionych obszarów działań;

2.8 **podkreśla** znaczenie skoordynowanej i uwzględniającej realia „funkcjonalnych regionów” procedury osiągnięcia trwałej poprawy poprzez wdrożenie konkretnych kierunków działań. Jedynie partnerska współpraca ponad granicami administracyjnymi stwarza rozwiązania i możliwości wykorzystania istniejącego potencjału. Wspomnianą współpracę, która w praktyce nie zawsze okazuje się prosta, należy wspierać przy pomocy specjalnych bodźców w ramach polityki wspólnotowej, takich jak promowanie projektów rozwoju strategicznego obejmujących rozległy obszar. Szczególnie ważne jest zarówno stworzenie nowych sieci współpracy pomiędzy aglomeracjami miejskimi a regionami miejskimi, jak i wzmocnienie sieci już istniejących. Na specjalną uwagę zasługuje współpraca prowadzona obecnie poprzez inicjatywę Interreg III, która dojdzie do skutku w okresie 2007 – 2013 za pomocą celu „współpraca terytorialna”;

2.9 **podkreśla** ważną rolę, jaką w walce ze zmianami klimatu odgrywają miasta ze względu na liczbę swoich mieszkańców i zdolność wywoływania zmian na wielką skalę, np. w takich dziedzinach, jak transport publiczny i innowacyjne zużycie energii w budownictwie; **proponuje** zatem, by do programów funduszy strukturalnych wprowadzić wymóg dotyczący środowiska naturalnego;

2.10 **podkreśla** wagę rekultywacji i zagospodarowania „nieużytków poprzemysłowych” i przestrzeni publicznej, jako wkładu w rewaloryzację istniejących miast i zmniejszenie rozproszenia ludności. Miasta potrzebują w tym celu wsparcia ze strony zarówno szczebla krajowego jak i europejskiego. Tak więc, aby sprostać swoim specyficznym problemom, aglomeracje i regiony miejskie potrzebują wspólnotowego wsparcia finansowego, udzielanego poprzez programy ad hoc skierowane na ożywienie podupadłych stref miejskich oraz na wspieranie inicjatyw kontynuujących zadania podjęte w ramach programu URBAN;

2.11 **jest świadomy** znaczenia polityki różnorodności obejmującej wszystkie obszary zarządzania publicznego. Jest ona nieodzownym warunkiem pełnego wykorzystania szczególnego potencjału imigrantów, który obecnie pozostaje w znacznej mierze niewykorzystanym zasobem;

2.12 **wskazuje szczególnie** na znaczenie, jakie dla efektywności systemów miejskich i atrakcyjności miast mają usługi bytowe. Należy zwrócić przy tym uwagę na prawo swobodnego wyboru władz gminnych i regionalnych odnośnie formy świadczenia usług o charakterze użyteczności publicznej, jako przejaw zasady pomocniczości. **Apeluje**, aby prawodawstwo europejskie stworzyło możliwości produkcji własnej, ewentualnie bezpośredniego powierzenia świadczenia usług przedsiębiorstwu wewnętrznemu. W uregulowaniach odnośnie zamówień publicznych i pomocy publicznej opowiada się on za bardziej elastycznym traktowaniem miast i regionów;

2.13 **zaleca**, aby we wszystkich obszarach działań uwzględnić w specjalny sposób potrzeby kobiet, młodzieży, osób starszych oraz osób szczególnej troski;

2.14 **uważa**, że miasta muszą się stać miejscami bardziej „przyjaznymi kobietom” poprzez wsparcie dla przedsiębiorczości kobiet, środki działania zmierzające do ułatwiania kobietom obejmowania stanowisk kierowniczych w biznesie i sektorze publicznym w miastach oraz do wspierania ich w takiej roli, poprzez odpowiednie usługi lokalne i socjalne;

2.15 **zachęca** do uzupełnienia dokumentu fragmentem własnego autorstwa na temat zdrowia. Zagadnienie to zostało już poruszone przy okazji omawiania trzech zasadniczych tematów – dostępność i mobilność, dostęp do usług i instytucji oraz środowisko naturalne i fizyczne. Niemniej jednak ze względu na swoje znaczenie powinno ono zostać uwzględnione także w wyraźnych kierunkach działań;

2.16 **podkreśla** szczególne znaczenie zapewnienia oferty opieki nad dziećmi w placówkach czynnych w godzinach odpowiadającym potrzebom. Oferta taka umożliwia osobom wychowującym dzieci wykonywanie pracy, stwarza istotną podstawę dla dalszego kształcenia dzieci, stanowi ważny wkład w integrację różnych kultur i w integrację dzieci szczególnej troski;

2.17 **zauważa zatem z dezaprobatą** odnośnie do wytycznych działania w dziedzinie „Środki dla MŚP i dla mikroprzedsiębiorstw”, że uproszczenie dostępu do finansowania poprzez przejście ryzyka zostało obwarowane bardzo restrykcyjnymi przepisami i jest możliwe tylko pod warunkiem spełnienia bardzo wymagających kryteriów. Podkreśla, że należy zwiększyć pomoc dla mikroprzedsiębiorstw;

2.18 **wskazuje** na to, że szkolnictwo i polityka oświatowa w pełnym swoim wymiarze, włącznie z „kształceniem ustawicznym”, powinny być uwzględniane nie tylko ze względu na ich wpływ na wzrost i zatrudnienie, ale także z punktu widzenia solidarnej wspólnoty, która na pierwszy plan wysuwa udział wszystkich ludzi w procesach ogólnospołecznych, a nie tylko ekonomicznych;

2.19 **ma świadomość**, że z powodu wzrostu udziału osób starszych zyskają na znaczeniu takie dziedziny, jak pielęgnacja i opieka oraz „usługi społeczne”. W przesunięciach zachodzących w obrębie piramidy wiekowej kryją się wielkie przyszłe wyzwania dla miast. Stwarzają one jednak także szanse wzrostu zatrudnienia np. w zawodach związanych z pielęgnacją;

2.20 **podkreśla**, że znaczna liczba imigrantów w europejskich aglomeracjach i regionach miejskich stanowi dla tych ostatnich poważne wyzwanie; tworzy jednak również nową niszę rynkową, w której obszary te muszą szukać nowych szans wzrostu. Wykorzystanie takich szans powinno być zadaniem różnych administracji publicznych;

2.21 **podkreśla** wzrost znaczenia, zwłaszcza w miastach, gospodarki społecznej jako rozwijającego się rynku pracy oprócz sektora pierwszego (prywatnego) i drugiego (państwowego). **Apeluje** o wyraźne uwzględnienie potrzeby wspierania możliwości rynkowych przedsiębiorstw gospodarki społecznej („sektora trzeciego”) w wytycznych działania, np. poprzez stworzenie dostępu do kredytów lub państwowych gwarancji kredytowych;

2.22 **zwraca w szczególności uwagę**, że zrównoważone tworzenie miejsc pracy i zwalczanie bezrobocia ma kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju UE. Tylko dzięki wyraźnym sukcesom w tej dziedzinie możliwe stanie się zdobycie (lub odzyskanie) społecznej akceptacji dla UE. Miasta, jako centra przemian strukturalnych, dotknięte są w sposób szczególnie problemami bezrobocia;

2.23 **apeluje**, aby polityka rynku pracy państw członkowskich w większym stopniu uwzględniała potrzeby regionów miejskich i aby wypracowano w tym celu odpowiednie koncepcje wspólnie z funkcjonalnymi, miejskimi i regionalnymi rynkami pracy. Za podstawę mogłyby służyć umowy i porozumienia ustanawiające politykę rynku pracy na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, na przykład układy terytorialne na rzecz zatrudnienia. Dzięki nim wzmocnione zostaną powiązania pomiędzy polityką regionalną, gospodarczą i polityką rynku pracy na poziomie miejskim. Proces ten powinien otrzymać wsparcie ze strony środków unijnych;

2.24 **zgadza się** z Komisją Europejską, że istnienie znacznej liczby obcokrajowców w miastach stwarza nowe możliwości oraz że w celu zwiększania swojej konkurencyjności miasta muszą przyciągać i wspierać ludzi dysponujących szerokim wachlarzem umiejętności, imigranci z kolei często zapełniają istotne luki na rynku pracy; **popiera** zatem zalecenie przedstawione przez Komisję Europejską w jej niedawnym raporcie na temat funkcjonowania postanowień przejściowych w zakresie swobody przepływu osób, tj. „zaleca, by państwa członkowskie dokładnie rozważyły, czy ograniczenia te nadal są potrzebne, w świetle sytuacji na swoich rynkach pracy i wyników niniejszego raportu”;

2.25 **krytycznie ocenia fakt**, że decydującego znaczenia nabiera jakość tworzonych miejsc pracy. Wzrost zatrudnienia wynika ostatnio przeważnie z pracy w niepełnym wymiarze godzin i z nowych form zarobkowania. W poszczególnych sektorach spada jakość oferowanych miejsc pracy i/lub oferuje się stosunki pracy nie spełniające norm prawnych. Z tych form zatrudnienia, które często nie zapewniają pracownikom stabilnej sytuacji finansowej, wynikają nowe problemy społeczne. Wzywa się sektor prywatny i przedsiębiorstwa do tworzenia miejsc pracy umożliwiających trwałe zatrudnienie. Uelastycznienie rynku pracy kosztem bezpieczeństwa socjalnego i bezpieczeństwa pracy sprzeczne jest z koncepcją zrównoważonego rozwoju i z tego też powodu administracje publiczne muszą dopilnować, aby do tego nie doszło;

2.26 **akcentuje** fakt, że uniknięcie wykluczenia społecznego i wynikających stąd problemów – od izolacji do przestępczości – jest fundamentalnym warunkiem zapewnienia jakości życia w mieście. Administracje publiczne muszą zwrócić szczególną uwagę na te grupy, które są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. Należy tu wspomnieć przede wszystkim o imigrantach;

2.27 **podkreśla**, że włączenie do krajowych i regionalnych programów operacyjnych inicjatyw wspólnotowych takich jak – w szczególności – URBAN i EQUAL nie może się wiązać ze zmniejszeniem innowacyjnego znaczenia programów i inicjatyw UE. Należy – wręcz przeciwnie – promować innowacyjny charakter inicjatyw miejskich w ramach nowej polityki spójności i wspierać budowanie sieci pomysłów oraz ich zastosowanie w praktyce;

2.28 W tym celu **wzywa** Komisję, by inicjatywy miejskie – jako sposób realizacji jednej z wytycznych UE, a także ze względu na ich symboliczny charakter i możliwość ich przeniesienia (te cechy należy zachować w następnym okresie programowania) – można było między sobą porównać, a skuteczność działań w tym zakresie zmierzyć pod względem jakościowym i ilościowym;

3. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

3.1 **wzywa** Komisję Europejską do uwzględniania wymiaru miejskiego we wszystkich politykach wspólnotowych. Potrzebne jest do tego podejście, które wskazuje, analizuje i uwzględnia konkretne problemy związane z realiami miejskimi oraz wpływ polityk wspólnotowych na miasta. Aby to osiągnąć, niezbędne wydaje się zaangażowanie władz miejskich we wszystkie fazy opracowywania polityk i programów, a także w ich realizację i ocenę;

3.2 **wskazuje** na konieczność lepszej koordynacji wymiaru miejskiego pomiędzy wszystkimi służbami Komisji Europej-

skiej, w szczególności pomiędzy Dyrekcją Generalną ds. Rozwoju Regionalnego, Dyrekcją Generalną ds. Środowiska, Dyrekcją Generalną ds. Transportu, Dyrekcją Generalną ds. Zatrudnienia i Dyrekcją Generalną ds. Zdrowia. We wszystkich programach UE wymiarowi miejskiemu poświęca się wiele uwagi zarówno w kontekście finansowym jak i terytorialnym;

3.3 **podkreśla** także konieczność ściślejszych konsultacji pomiędzy Komisją Europejską Parlamentem Europejskim oraz Radą, w celu wypracowania bardziej przejrzystego programu działań UE wobec miast;

3.4 **zaleca** Komisji Europejskiej wzmocnienie „grupy roboczej złożonej z przedstawicieli różnych służb” poprzez włączenie ekspertów reprezentujących miasta oraz utworzenie na bazie wielu służb „zespołu zadaniowego”, podobnego do intergrupy „Urban-logement” w Parlamencie Europejskim. Zaleca się ponadto stworzenie forów stałego dialogu z miastami na temat dotyczących je polityk UE, tak jak to ma już miejsce w odniesieniu do ochrony środowiska naturalnego;

3.5 **wzywa** Komisję Europejską i państwa członkowskie do zadeklarowania „dialogu terytorialnego” wzorowanego na dialogu socjalnym i dialogu obywatelskim, który umożliwiłby różnym władzom regionalnym i miejskim oraz ich krajowym i europejskim stowarzyszeniom przedstawienie oraz wspólne kształtowanie zajmowanego przez nie stanowiska w procesie opracowywania, negocjowania i zatwierdzenia polityk i działań dotyczących miast i regionów. Prowadzony od 2003 r. przez Komisję Europejską przy udziale Komitetu Regionów dialog ze stowarzyszeniami samorządów terytorialnych⁽¹⁾ jest zaledwie pierwszym krokiem w tym kierunku;

3.6 **opowiada się** za organizowaniem przez Radę i państwa członkowskie spotkań wysokiego szczebla przed każdym wiosennym szczytem. Poza uczestnikami „dialogu terytorialnego” w spotkaniu tym powinni uczestniczyć, w szczególności, przedstawiciele Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Regionów i sieci miast. Ponadto **proponuje się** doroczne posiedzenia ministrów państw członkowskich odpowiedzialnych za politykę miejską, które powinny być poprzedzone spotkaniami z przedstawicielami sieci miast i krajowych oraz europejskich stowarzyszeń władz lokalnych, takich jak Rada Gmin i Regionów Europy. W trakcie tych posiedzeń grupa robocza złożona z przedstawicieli różnych służb Komisji Europejskiej powinna systematycznie składać sprawozdania o stanie swoich prac;

3.7 **wzywa** rządy państw członkowskich do uwzględniania w większym stopniu wymiaru miejskiego w politykach krajowych. Należy w szczególności zapewnić wyposażenie miast w środki finansowe, jakie są im niezbędne do wypełniania ich zadań. Powinno się także pogłębić dialog z miastami i ich stowarzyszeniami i nadać mu trwałą formę sformalizowanych konsultacji;

⁽¹⁾ „Dialog ze stowarzyszeniami samorządów terytorialnych na temat opracowywania polityk Unii Europejskiej”, COM (2003) 811 końcowy z 19 grudnia 2003 r.

3.8 **wskazuje na** kluczowe znaczenie badań i rozwoju dla osiągnięcia celów strategii lizbońskiej. **Wzywa** zatem, aby znacząca rola miast znalazła swoje odbicie w 7. programie ramowym w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji w formie włączenia zagadnień miast do głównego nurtu polityki. Do tej pory wymiar miejski uwzględniany jest w znaczącym stopniu tylko w kontekście takich zagadnień jak środowisko i transport. Wobec tego niezbędne jest prowadzenie badań z perspektywy miejskiej we wszystkich obszarach tematycznych i konkretnych programach. Istotne jest silniejsze wspieranie powiązań miast i ich szkół wyższych oraz instytucji badawczych za pomocą odpowiednich środków. W ten sposób można osiągnąć synergię przy rozwoju miast oraz większe zrozumienie społeczne dla badań i rozwoju. Takim środkiem mógłby być np. konkurs o tytuł „Europejskiego miasta nauki”;

3.9 VII Ramowy Program Badań i Rozwoju Technologicznego powinien podkreślić rolę miast jako platform wymiany informacji i wiedzy, przyczynić się do podziału środków i prowadzenia polityk w dziedzinie innowacyjności odpowiadających potrzebom społeczeństwa ogólnie, a obywatele w szczególności oraz zapewnić wsparcie dla międzynarodowych badań w dziedzinie rozwoju miejskiego;

3.10 **podkreśla** wagę pomocniczości i znaczenie udziału szczebla niższego niż krajowy w procesie tworzenia i realizacji polityki spójności. Decentralizacja zarządzania funduszami strukturalnymi nie może prowadzić do centralizacji polityki spójności na szczeblu państw członkowskich;

3.11 **wzywa** Komisję Europejską do uwzględnienia zasady proporcjonalności przy wdrażaniu opracowanych przez miasta mechanizmów zarządzania i kontroli działań;

3.12 **domaga się** większego i bardziej przejrzystego udziału władz lokalnych w przygotowaniu, opracowaniu i wdrażaniu Krajowych Planów Reform, a także włączenia przez państwa członkowskie do rocznych sprawozdań dla Komisji Europejskiej osobnego rozdziału poświęconego sposobom wdrażania tych programów na szczeblu lokalnym;

3.13 **przyjmuje z zadowoleniem** włączenie wymiaru miejskiego do wniosków Komisji Europejskiej w sprawie rozporządzeń odnośnie funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności na lata 2007 – 2013;

3.14 **wzywa** do wzmocnienia wymiaru miejskiego w strategicznych wytycznych w zakresie spójności na okres 2007 – 2013. Komisja Europejska musi zapewnić faktyczny udział wymiaru miejskiego. Można to zrobić poprzez jednoznaczne umieszczenie wymiaru miejskiego w raportach z wykonania sporządzanych przez państwa członkowskie oraz w raporcie rocznym Komisji Europejskiej, które to raporty przewidziane są w art. 27 i 28 projektu ogólnego rozporządzenia ⁽¹⁾ w sprawie Funduszu Spójności;

3.15 **podkreśla** podstawowe znaczenie perspektywicznych i strategicznych działań władz miejskich podejmowanych wobec problemów z zatrudnieniem, głównie dzięki propozycjom tworzenia alternatywnych miejsc pracy w tzw. „nowych zagłębiach zatrudnienia”; **zaleca** więc, by w trakcie wdrażania i prowadzenia programów w dziedzinie zatrudnienia nie tylko uwzględniano wymiar miejski, ale by przyznano miastom kompetencje, instrumenty zarządzania i niezbędne środki budżetowe;

3.16 **przyjmuje z zadowoleniem instrumenty** JEREMIE, JASPERS i JESSICA, będące wspólnymi inicjatywami Komisji Europejskiej i Grupy ds. Programu Przedsiębiorczości i Innowacji. Równoprawny dostęp wszystkich szczebli władzy państwowej do wspomnianych systemów finansowania stanowi ważnych warunków powodzenia ich działań;

3.17 **zaleca** opracowanie, stałą aktualizację i rozpowszechnianie danych i analiz ilustrujących złożone realia miast i umożliwiających lepszą ocenę panującej w nich sytuacji. Należy w szczególności wpierać takie inicjatywy jak ESPON lub STADTEAUDIT (audyt miast);

3.18 **popiera** dalszy rozwój sieci pomiędzy miastami dla wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk. W związku z tym powinno się wykorzystać istniejące sieci, jak np. URBACT wraz z projektem pilotowym „European Urban Knowledge Network” (Europejska Sieć Wiedzy o Miastach), dla rozbudowania międzyregionalnych, miejskich priorytetów współpracy, Eurocities itp. Należy również uwzględnić inicjatywy ze strony krajowych i europejskich stowarzyszeń reprezentujących interesy miast;

3.19 **zaleca** Komisji żądanie wydzielenia przez państwa objęte wsparciem z Funduszu Spójności znacznej części tych środków na projekty dotyczące zrównoważonej komunikacji miejskiej.

Bruksela, 26 kwietnia 2006 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE

⁽¹⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności (COM (2004) 492 końcowy) z 14 lipca 2004 r.